Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

[redacted]

Directoraat Generaal Langdurige Zorg
[redacted]

Aan | Minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport | Deadline: 1 mei 2026

nota

TER BESLISSING

Beleidsreactie NZa-toezichtsrapporten langdurige zorg

Datum
13 januari 2026

Kenmerk
4333522-1093284-Z

Zaaknummer
1093284-Z

Bijlage(n)
0

1. Aanleiding

Met de brief van 19 december 2025 heeft de toenmalige staatssecretaris van Langdurige en Maatschappelijk Zorg twee toezichtsrapporten van de Nederlandse Zorgautoriteit (hierna: NZa) op de langdurige zorg aan de Tweede Kamer aangeboden en daarbij toegezegd begin 2026 een beleidsreactie naar de Tweede Kamer te sturen. In bijgevoegde brief is een korte beleidsreactie opgenomen waarmee u deze toezegging nakomt.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de beleidsreactie en de brief aan de Tweede Kamer te ondertekenen.

3. Kernpunten

De NZa houdt toezicht op de doel- en rechtmatige uitvoering van de langdurige zorg door Wlz-uitvoerders. Elk jaar publiceert de NZa een aantal rapporten hierover. In casu gaat het om twee rapporten:

1. Samenvattend rapport uitvoering langdurige zorg 2024;
2. De kosten van de langdurige zorg 2024.

Samenvattend rapport uitvoering langdurige zorg 2024

- Dit rapport beschrijft de doelmatige uitvoering door Wlz-uitvoerders van de langdurige zorg. In 2024 voerden negen Wlz-uitvoerders de Wlz uit voor hun verzekerden, waarvan zeven een zorgkantoorfunctie uitvoeren voor één of meer regio's. In totaal zijn er 31 zorgkantoorregio's. Wlz-uitvoerders hebben een wettelijke zorgplicht die inhoudt dat zij ervoor moeten zorgen dat cliënten gedurende de looptijd van de indicatie tijdige, passende en kwalitatief goede zorg ontvangen.
- De NZa concludeert dat de langdurige zorg onder druk staat door demografische ontwikkelingen, personeelstekorten, een tekort aan passende woonvoorzieningen en toenemende uitgaven. Daarbij verwijst de NZa naar haar Stand van de zorg 2025.[1] Deze context legt extra druk op de wettelijke zorgplicht die Wlz-uitvoerders hebben voor de bij hen ingeschreven verzekerden, aldus de NZa.

[1] Stand van de zorg 2025 | Nederlandse Zorgautoriteit

- Wlz-uitvoerders besteden hun zorgplicht uit aan de regionale zorgkantoren maar moeten volgens de NZa daarop wel regie blijven uitoefenen. Het afgelopen jaar lag de focus van het toezicht van de NZa op de vraag hoe Wlz-uitvoerders, via zorgkantoren, hun regierol oppakken met name voor twee cliëntgroepen: mensen die met spoed onvrijwillig worden opgenomen in een zorginstelling en mensen die in de (nabije) toekomst een beroep zullen doen op verpleeghuiszorg. De NZa concludeerde dat Wlz-uitvoerders grotendeels voldoen aan de zorgplicht voor deze twee cliëntgroepen. Daarnaast concludeerde de NZa dat de Wlz-uitvoerders actief aan de slag zijn gegaan met verbeterplannen naar aanleiding van eerdere NZa-toezichtsonderzoeken.

Kosten van de langdurige zorg

- Dit rapport betreft de uitkomsten van het onderzoek naar de financiële rechtmatigheid van de Wet langdurige zorg in 2024 zowel wat betreft de zorgkosten als de beheerskosten (de laatste zijn de uitvoeringskosten die zorgkantoren maken voor de uitvoering van hun taken).
- Zorgkosten: deze bestaan uit kosten voor zorg in natura en het persoonsgebonden budget (pgb). De rechtmatige uitgaven door Wlz-uitvoerders stegen, in absolute zin, in 2024 naar € 35,9 miljard (2023: € 29,8 miljard). In 2023 was 90,40% van de kosten rechtmatig. In 2024 is geconcludeerd dat 99,28% van de gemaakte kosten voor de Wlz rechtmatig zijn. Deze stijging is onder meer het gevolg van de declaraties in het pgb-budgethoudersportaal, die in 2024 niet langer als onzeker zijn aangemerkt. De totale onzekerheid daalde van € 3,1 miljard in 2023 naar € 128 miljoen in 2024. Dit is een significante verbetering. Het toont dat er over 2024 voldoende zekerheid is over de betrouwbaarheid van de data en een groot deel van de uitgaven als rechtmatig konden worden aangemerkt. Daarbij kon de onzekerheid worden gereduceerd en de onrechtmatige kosten meer nauwkeurig worden bepaald. De onrechtmatigheid is over 2024 € 135 miljoen (2023: € 39 miljoen). Deze stijging is het gevolg van onrechtmatigheden in het pgb budgethoudersportaal. Vorig jaar kon geen uitspraak worden gedaan over de rechtmatigheid van deze kosten, waardoor al deze kosten als onzeker waren aangemerkt. Met ingang van dit jaar is voldoende zekerheid over de betrouwbaarheid van de onderliggende data, waardoor de onrechtmatigheid voldoende nauwkeurig kon worden bepaald.
  De NZa concludeert ook dat de situatie rondom het pgb-budgethoudersportaal sterk is verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar.
- Beheerskosten. Van de totale beheerskosten van € 274 miljoen beoordeelt de NZa € 6.000 als onrechtmatig. Deze onrechtmatigheid is het gevolg van tijd die crisisregisseurs in de Wlz hebben besteed aan cliënten zonder Wlz-indicatie.
- Het rapport gaat ook kort in op een aantal ontwikkelingen die in het afgelopen jaar, en mogelijk in komende jaren, de rechtmatigheid van de zorgkosten raken. Dit betreft bijvoorbeeld problemen rondom dubbele uitbetalingen in het pgb, mondzorg, meerzorg en de inwerkingtreding van de Wet domeinoverstijgende samenwerking (DOS).

In de brief aan de Tweede Kamer gaat u in op beide rapporten en concludeert u dat de Wlz-uitvoerders steeds beter in staat zijn hun taken goed uit te voeren en dat vindt u een verheugende constatering.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek
Deze rapporten geven vrijwel nooit aanleiding tot vragen vanuit de politiek.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie
Er wordt niet verwacht dat de inhoud van deze rapporten aanleiding geeft tot maatschappelijke discussie.

c. Arbeidsmarkteffecten zorg- en welzijnsveld
Nvt

d. Gevolgen administratieve lasten
Nvt

e. Financiële en personele gevolgen VWS en uitvoeringsorganisaties
Nvt

f. Juridische aspecten haalbaarheid
Nvt

g. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)
De uitstelbrief is afgestemd met directie LZ.

h. Toezeggingen
Nvt

i. Fraudetoets
Nvt

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.